

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis Tritemii Tractatus De Sacerdotum Vita Recte Institvenda

Trithemius, Johannes

Coloniæ Agrippinæ, 1655

De Avaritia & Cupiditate fugienda. Caput V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46533)

crati fuerimus, pretium æternæ vitæ percipiemus.

*De Avaritia & Cupiditate
fugienda.*

CAPUT V.

QUamquam in principio sermonis nostri contra avaritiam & cupiditatem disputaverimus, certâ nihilominus ratione ducimur, ut etiam in hoc loco de hac ipsa re iterum eloquamur. Nunquam enim satis contra hoc vitium agitur, nisi cum funditus extirpatur. I.

Sciens autem Salvator noster, quam difficile sit divitem intrare in regnum Dei, sequentibus se dixit: Nisi quis renun- 2.
ciaverit omnibus quæ possidet,

det, non potest meus esse discipulus. Hinc Psalmista nos admonet, dicens: Divitiæ si affluant, nolite cor apponere. Et Apostolus dicit: Habentes victum & amictum, his contenti simus. Quid amplius quærimus, qui ministri Dei sumus?

3. Turpis est in Sacerdote Dei, cupiditas, *A.* turpis avaritia, & auri continua fames damnabilis. Tu ergo (frater amantissime) si cupis in libertate spiritus vivere, noli pecunias perituras quærere, divitias noli amare. Jacta cogitatum tuum in Domino, & ipse te enutriet, ipse esurientem te pascet, ipse custodiet. Nec volo ut providentiam domesticam penitus abji-

abjicias, sed ne per avaritiam excedas.

Radix omnium malorum cupiditas est, quæ hominem non finit Deo in libertate spiritus vivere: sed mentem semper torquet curis amaris, nec permittit eum aliunde quam de divitiis cogitare. *B.* Mediocritas autem res tutissima est, quæ nec egestate premitur, nec abundantia in superbiam elevatur. 4.

Videmus inter Sacerdotes Dei, cultores idolorum, qui pecuniis congregandis semper invigilant, qui avaritiæ student, qui de æterna vita nihil aut parum cogitant. vivunt tanquam nati sint ad quæstum, *C.* pietatem in pauperes longè abjiciunt, 5.

ciunt, nihil aliud quam aurum
quærere & invenire concupi-
scunt.

6. Videres inter illos quosdam
avaros & miseros divites, qui-
bus rerum temporalium copia
& abundantia maxima est, sed
facultas utendi acquisitis deest.
Omnibus diebus, quibus ver-
santur in terra, miserè vivunt,
comedere & bibere pro ne-
cessitate corporis non præsu-
munt, augere ad acervum pe-
cuniæ semper aliquid concu-
piscunt.

7. Lucris invigilant, de ani-
marum salute nihil penitus cu-
rant. Plus dolent de amisso de-
nario, *D.* quam si decem ex si-
bi commissis animæ perirent.
Sed mirum non est, si alienam
negli-

negligat, qui propriam dam-
 nat. Quisquis enim cor suum
 avaritiæ & cupiditati semel
 submiserit, nunquam aut rarò
 liber erit. Semper ad majora
 lucra pecuniarum æstuat, *E.*
 ad augmentum auri semper
 anhelat, tantoque crescit ha-
 bendi desiderium, quanto con-
 tingerit crevisse nummum.

Jam deinceps unum bene- 8.
 ficium quantumlibet pingue
 non sufficit, *F.* pro impetran-
 dis etiam aliis Sacerdos avarus
 discurret, per fas nefasque nan-
 cisci laborat, quæ improbè con-
 cupiscit. Currit interea ad se-
 dem Apostolicam, petitionis
 suæ narrat causam, quæ si cum
 veritate discutitur, falsa porti-
 nus invenitur.

F 5

Præ-

9. Præbendas deinde unus homo multas impetrat, curam ovium mercenariis locat, lanam & lac de ovibus recipit, sed gregem pascere contemnit. Væ (inquit Propheta) pastoribus, qui pascunt semetipsos. Putant se à noxa liberos, qui per dispensationem summi Pontificis multa beneficia obtinent: sed quid requiratur ad istam impetrationem, non pensant. G.

10. Tu autem sta, & noli transgredi terminos antiquos, quos posuerunt Patres tui, sed pone concupiscentiæ modum, ne cadas in peccatum. Uno beneficio, quod tibi pro mediocritate tui status sufficit, te volo esse contentum, ne si plura
 fine

sine iusta necessitate susceperis,
gravius coram Deo inde judi-
ceris.

Noli multitudinem secus a- 11.
gentium in exemplum assume-
re, noli per latam viam peccan-
tium incedere, si ad vitam vo-
les pervenire. Qui altari deser-
vit, de altari vivat: *H.* qui au-
tem pascere oves negligit, la-
nam & lac ab eis quâ temeri-
tate requirit?

Instituta sunt Ecclesiastica 12.
beneficia pro sustentatione eo-
rum, qui eis deserviunt, non ad
avaritiam illorum, qui sua quæ-
runt. Qui onus portat & cu-
ram, dignus est recipere susten-
tationem. Qui autem fugit o-
nus sollicitudinis, non sine cul-
pa percipit emolumentum la-

ctis. Si ergo Christi oves pascere renuis, lanam & lac ab eis minimè quæsieris. Non enim propter pastorem oves, sed propter oves pastor constitutus est. Neque cura animarum appetenda est, ut habeantur alimenta: sed alimenta potius requirenda sunt, ut debita ovibus adhibeatur cura.

13. Sed à multis nunc ordo pervertitur, qui prælaturas & beneficia idcirco appetunt, ut in arca pecunias habeant, non ut animas pro Dei amore pascant. O pastor! O idolum! quam miserè decipis te ipsum. *I.* Curas tantum ut comedas, qui ut curare animas posses comedere debueras.

14. Cupiditas radix malorum
om-

omnium est, mater transgressio-
 nis, magistra nocendi, auri-
 ga malitiæ, inventrix doli, pro-
 motrix mendacii. Sacrilegia
 committit & furta. prædas agit
 & incendia, bella gerit & ho-
 micidia.

Denique sola cupiditas est, 15.
 quæ simoniacè homines emere,
 & vendere docuit, inique
 petit & recipit, injustè negotia-
 tur, dolis innititur, mendacio
 & perjurio fovetur. Ipsa est
 quæ fidem frangit, dissolvit pa-
 ctum, testimonium corrumpit,
 & violat juramentum. Chari-
 tatem quoque inter Deum &
 hominem extinguit cupiditas,
 fraternam dilectionem inter-
 rumpit, concordiam turbat, in-
 fatuat consilium, æquitatis per-
 vertit

vertit iudicium, destruit unitatem. *K.*

16. Si ergo te dignum Dei ministrum exhibere desideras, hanc omnium malorum radicem de corde quantocyus evel- las. Brevis est omnis terrenarum opum possessio, brevis vitæ mortalis actio, instans quotidie ad mortem humani generis processio.

17. Cur ergo moraris pro DEI amore contemnere, quæ morte interceptus cogeris in brevi vel invitus relinquere? Non enim habemus hîc manentem civitatem, sed futuram inquirimus. Ubi thesaurus tuus est, ibi & cor tuum erit. Noli perituras mundi divitias quærere, *L.* noli cor tuum avaritiæ vinculis obligare. De-

Decet enim Sacerdotem 18.
Christi, esse discipulum mi-
tem, & misericordem, qui alie-
na non cupiat, sed in pauperes
sua largiter distribuat. *M.*

Notæ.

A. T *Vrpis est in Sacerdote Dei Cu-
piditas*) Nam ut S. Ambro-
sius Serm. 59. testatur, avaritia
grande malum est, imo malorum
omnium est origo; sicut ait Apосто-
lus; radix autem omnium malorum
est cupiditas, quam quidam appe-
tentes, errarunt à fide; adeoque
Apostatæ facti sunt.

*B. Nec permittit eum aliunde, quam
de divitiis cogitare*) Expressum hoc
vidi à Christiano pictore tali modo:
in templo ante Crucifixi imaginem
flectebant, & orabant pauper, & di-
ves: pauperis cogitationes, per li-
neas

neas ductas expressæ, omnes ferebantur in 5. Salvatoris vulnera: divitis nulla cogitatio eò tendebat, sed, uti aliis lineis indicabatur, omnes deflectebant, partim in cistam auro repletam, partim in stabulum equorum, partim in cellam vinariam, partim in alias ejus possessiones, &c. Verum enim est Christi: ubi thesaurus tuus, ibi & cor tuum.

C. Vivunt, tanquam nati sint ad questum) Afferit hoc etiam S. Augustinus, de Civ: Dei l. 11. c. 25. perversi, inquit, & avari frui volunt nummo, uti autem Deo, quoniam non nummum propter Deum impendunt, sed Deum propter nummum colunt, itaque in pecunia conquiescunt, ac si nulla Dei curâ, ac providentiâ agere deberent unquam. Unde Germani tales meritò alibi vocare solent nummorum bafiatores, *Küffensfenning*/rc.

D. Plus dolent de amisso denario, &c.) Cura animarum, juxta gravem
Conc.

Conc. Trid: sententiam, est onus Angelicis humeris formidandum, cujus obligatione Sacerdos tenetur primò, & principaliter de animabus sibi commissis ita sollicitus esse, ut suà negligentia nulla prorsus pereat; ac si secus accidat, debet strictissimam supremo Iudici Christo de omnibus reddere rationem.

E. Semper ad majora lucra pecuniarum aestuat) Acriter hoc exprobrat S. Chryf: orat: in avaros. Urfi, & lupi ubi saturati sunt, abstinent se cibo, isti verò nunquam satiantur. Quod si mentem quoque talium quis excutiat, jam non feras modò, sed etiam dæmones ipsos appellabit, secundum illud proverbior. 30. inter tria insaturabilia, infernus est.

F. Unum beneficium quantumvis pingue non sufficit) Per quod tamen, attestante Conc. Trid: sess. 24. cap. 17. Ecclesiasticus Ordo pervertitur, quando unus plurium officia occupat Clericorum, sanctè sacris cano-
nibus

nibus cautum fuit, neminem oportere in duabus Ecclesiis conscribi. Tenetur quisquis Parochiâ, seu beneficio curato contentus esse, &c.

G. Quid requiratur ad dispensationem non pensant) Ut nimirum valida, & multò magis ut sit licita, & laudabilis, quod auctor noster bene expendit. Non est dubium, quin non pauci cum dispensationibus his suis ituri sint ad infernum, cum ob falsos prætextus frequenter invalidæ sint, vel ob intercurrentem simoniam damnabiles. Quam acerbè hoc sapientissimus Petrus Canisius exprobravit propriis literis, quæ adhuc extant, Cardinali, & Episcopo cuidam Augustano, dum Elvacensem etiam præposituram impetrasset?

H. Qui altari deservit, de altari vivat) Quantum pro honesta sustentatione requiritur: interim nervosè affirmat S. Augustinus Serm. 36. ad frat. in Eremito, si Sacramentum
dare

dare distuleris, etiamsi fueris omni paupertate vallatus, non pastor es, non Christi Minister es, sed mercator. Non igitur petas, non etiam tantum pro baptismo (idem est iudicium de aliis parochialibus) recipias, si cum Simone mago perire non velis, nam facto pacto Sacramentum vendidisti, & Salvatorem tuum perdidisti cum Juda. Quot pauperes etiam in extremis negliguntur, dum sportulam dare nequeunt? Tenentur singularem pauperum, & miserabilium personarum suæ parochiæ curam gerere: eosdem sepelire, animas eorum Deo commendare, nullâ etiam eleemosynâ inde speratâ.

I. O Pastor, O Idolum, quam misere decipis te ipsum) Quando non animarum Zelus, Christique honor ad hanc vel illam pinguiorem Parochiam incitat. O Sacerdotes mei, addit iterum S. Augustinus l. cit: si fœnus in laico crimen censetur, si pro-

propter hoc damnatur ad mortem, quid de vobis erit in die iudicii?

K. Destruit Vnitatem) Quam cum Deo, cum proximo, seipso habere deberet: hoc tertium exactè describit S. Basilius hom. 21. Cupidi animam hæ curæ continuò mordaces absumunt. Canis latrat, avarus putat furem esse, mus fortè perstrepit, ut avari cor salit! quemlibet vel puerum suspectum habens.

L. Noli perituras mundi divitias quærere) Audi quid iterum de hoc sentiat S. Chrysoströmus; avarus Sacerdos crudelis est, hom. 84. super Math. Communis omnium hostis est, hom. 82. Ubique inutilis. Ibidem; nec fruitur suis rebus: hom. 14. super ep. ad Corint. In tenebris vivit, hom. 15. super Ep. ad Hebr. Meretrice peior, & non est dives: ibidem.

M. Sed in pauperes sua largiter distribuatur) Nam ut S. Cyprianus testatur, agens de Eleemosyna: In Evangelio

gelio Dominus Doctor vitæ nostræ,
 & Magister salutis æternæ, inter
 sua mandata divina, & præcepta cæ-
 lestia nihil crebrius mandat, & præ-
 cipit, quam ut insistamus Eleemo-
 synis dandis. Idem sensus est om-
 nium aliorum SS. Doctorum. Re-
 cte enim Sotus de off. past. lect. 6.
 ex S. Gregorio monet; qui non dat
 ovibus substantiam suam, quomodo
 pro illis dabit animam suam?

*De Honestâ Conversatione Sa-
 cerdotum Exteriori.*

CAPUT VI.

CONsidera nunc qualem I.
 conversationem tuam de-
 beas instituere, qualemque te
 oporteat vivere, ut omnipo-
 tenti Deo, cuius minister es,
 in toto corde valeas placere.
 Quan-